

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Hungari Germanorum opem contra Turcas implorant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

ius exitum summopere reformidabat. Aiunt Sacramentarij, illud volentes ostendere nec Lutherum a sua sententia fuisse alienum, eum tunc quater exclamasse: *Age, age, mi pie Esortus Philippe tibi haec gloria debetur quod Papista Sacramentum hoc eripuit, quod ego conuellere numquam ausus sui.*

Mortuus est hoc tempore Episcopus Naumburgensis Philippus, itaque Lutherani Episcopatum illum subito ad se raptum tradidere Amsdorffio Electore Saxone consentiente, contra Blectum Catholicum lul. Pflugium cui Mauritius Dux iure fauebat. Hinc lis inter utrosque Duces Lutheranos & bellum in Parasceue et Martij, & Paschate ortu est quod rament Hassiae Landgravius composuit qui & praemiū pacis huius a Luthero retulit tale. Landgravius, Tigurinos & alios Smalcaldico federati coniungere, eorumque Confessionem cum Vitebergensi conciliare percipiens, Lutherum vehementer rogauit, vt in celebratione coenae Dominicae, quum verborum sacramentalium pronunciationem, tum hostiae eleuationem omittere vellet. (Haec enim Lutheranj quoque dum hostia eleuatur, signo dato in genua se prosternere, & pectus percutere itidem vti Catholici, solebant.) Eoque hominem ad egit, vt ne posthac id fieret, edixerit. (i) Vnde passim fama increbuit, Lutherum Sacramentarij partibus accessisse: quia tamen ille nihil morus, intercedente Landgrauio, calumniam quem acerbe saepius contra eosdem strinxerat, aliquamdiu suspendit, donec a medico quodam Stephano VVildo, qui apud ipsum diuicilabatur, inter largiora pocula libere admodum reprehensus, quod abolita hostiae eleuatione, plebisque suspicionem inieisset quasi in eo cum Sacramentarijs sentiret, & nec ipse veram Corporis Christi praesentiam crederet, iurauit se calumniam istam propediem satis superque refutaturum, & Sacramentarios dignis modis accepturum, (k) Melanchthone interim vehementer sollicito, & Lutheri impetum quantum poterat, retardante. Ex eo tempore Lutherus atrocissimum cum Sacramentarijs bellum gerere, scriptisque virulentissimis iterum insectari eos numquam cessauit. Cui bello occasionem dederunt biblia Tigurina nouiter excusa ad eum traasmissa (l).

III. Dum ita varijs disputationibus, contestationibus & protestationibus Anno 1541. conuentus hic extrahitur, Legati ex Hungaria veniunt, rebus pene perditis auxilia petentes. Turca enim religionis inter Germanos dissidio vsus, interea

dum illi Ratisbonae pro Lutheri delictis tamquam pro aris & focis pugnant, & Pestum & Budam regni metropolim, vna cum alijs quibusdam locis, sua ditionis fecit, ac valido praesidio muniuit, Ferdinandi exercitu cedere coacto, vt sequenti libro dicam. Ferdinando vero ordinum suorum conuentus Pragae, Bohemorum vrbis praecipua, agentis, proceres quidam Aulicis & vicinatum regionum, supplicem libellum tradiderunt, quo Lutheranismi, variarum linguarum scriptis iam vndique propagati, exercitium permittit sibi postulabant: vt sic scilicet prisca abolita aut mutata (saltem Ecclesia, e Catholica, Lutherana & Hussitica, nouam quandam aedificarent. Sed eos Ferdinandus ad proxime futurum Concilium reiecit, rogans vt interim nihil nouitarent. Ecce quomodo Lutheri causa populis istis arma contra Turcas ex manibus quasi ex cufferit, & miseris calamitatibus aditum aperuerit. Soluta conuentu Ratisbonensi, Imperator in Italiam profectus, cum Pontifice de Concilio habendo transiit. Inde relicto apud Pontificem Cardinali Granuellano, cuius opera in omnibus maximi momenti negocijs, ob hominis prudentiam & singularem industriam, vti solebat, qui cum ipso & de forma Concilij, & de auxilijs contra Turcam consilia communicaret; cum classe, ad distrabendas Turcarum vires, in Africam traiecit: sed nulla re memorabili perfecta, tempestate magis, quam hostium afflictus viribus, non multo post in Hispaniam reuersus est. Posthaec alium conuentum Spiram indixit, ad quem missio Legato Pontifex, & magna contra Turcam auxilia, & vt Concilium in Germania habeatur, curaturum se promisit; designatis ad id ciuitatibus Mantua, Ferrara, Bononia, aut Placentia: quarum quum nulla Protestantibus satis placeret, Tridentum XI. Kal. Ian. Anno Pontif. sui VIII. Anno 1542. nominauit, ad Germaniae fines oppidum, & recipiendis vndique eod conuenientibus Episcopis & Legatis opportunum (m). Quem admodum vero ij qui male conscij sibi sunt, ipsum quoque iudicij locum formidant, vt in quo paratam sceleribus suis crucem quasi videant: sic Reformatores isti non minus Tridentum quam Mantuam venire recusarunt. Quem vero in finem Concilium

h Vlenb. Vit. Luth. cap. 31. num. 3. & 4. i Vlenberg. loc. citat. k Schluff. lb. l. 2. fol. 109. Theol. Caluin. l Vlenberg. Vit. Luth. cap. 32. num. 1. m Bzouius in Anal. &c

cilium illi flagitarint, Lutherus in eo libello quem contra Henricum Ducem Brunsvicensem, Catholicae religionis tenacissimum Principem, hoc tempore scripsit, non dissimulat, inquit: *Concilium a se postulari, non ut doctrina sua reformetur, sed ut publice audiat, & aboleatur Papatus.*

IV. Non multo post nimirum Anno 1543. estate inimicitiarum inter Catholicos & Protestantes, quae sub cineribus haecenus quodammodo latuerant, scintilla in apertum incendium eruperunt. Ac primum Saxoniae Dux & Landgravius Henricum Ducem Brunsvicensem omni ipsius ditione expulerunt. (n) Circa idem fere tempus Hermannus Archiepiscopus & Elector Colonienfis, cuius est inter Germanos Principes magna potentia & auctoritas. Ecclesiae rebellare conatus fuit, vocatis ad se Bucero & alijs Lutheranis theologis, & docendi muneri admotis (o). His Archiepiscopi conatibus ciuitas Colonienfis &c. Ecclesiastici fortiter sese opposuerunt; quumque admonitionibus nihil proficerent, contra Archiepiscopitemeritatem & furorem Pontificis ac Caesaris opem implorant. Ab utroque citatus Hermannus, quam aliquantulum fluctuaret, à Protestantibus ut in instituto persisteret, inductus fuit, promissis contra eos, qui ipsum oppugnaturi essent, auxilijs. Fuit vero Archiepiscopus hic homo admodum rudis, adeoque omnis fere doctrinae imperitus: uti è Caesaris, ad Landgravium pro ipso intercedentem, responsione patet. Mutationis huius praecipua causa Bucero fuisse creditur, cui vni ille plus fere quam toti Ecclesiae tribuebat. Quasi vero vniushominis doctrina aut scientia vniuersalis Ecclesiae (quae thronus est cui Spiritus S. insidet, tribunal in quo sententiam fert, & suggestus è quo docet) consensui praeferi debeat. Digna est Christiano Principe Imperatoris Mariani vox, sub finem Concilij Chalcedonenfis dicentis: *Impium esse qui post latam ab Ecclesia & tanto Episcoporum numero sententiam, singularem aliquam opinionem animo retineat.*

Sleidanus culpam quamvis verecunde in Gropperum reijcit, qui Archiepiscopo, apud quem, ob eximiam eruditionem, qua Cardinalitiam purpuram postea adeptus est, in magna erat auctoritate, Bucero commendarat (p). Sed Gropperus in publico aedito scripto calumniam hanc à se amolitus est: in quo fatetur, se cum Bucero quidem aliquando tamquam cum viro litterato, egisse: & ab eo missam sibi Confessionem à Catholica religio-

ne nihil aut parum discrepantem; ut ita in Archiepiscopi gratiam se se insinuat. Narrat Rouerus, Gropperum à Bucero aliquando rogatum ut mutationi quam tum instituebat, assentiretur, ex zelo vere Christiano respondisse, *Malle se, si fieri posset, mille subire mortes quam iam iustam causam prodere.* Hinc Beza (q) Hermannum ab uno familiarium non aliter, quam Christum à Iuda proditum exclamat: *ad deum, ipsum proditorem dignam factu suis mercedem accepisse. Cardinalitij galeri sunt strangulatum.* Nec profa tantum, sed Gallicis rythmis idem argumentum lusit Beza, quos sic utcumque Latinos reddidimus.

*At parte ex alia Gropperus imagine falsa
Decepto insultat domino: dum perfidus auctlor
Consilij, in medio subsistit, fune ligatus
Pupurei pilei, qui infelici interclusit
Vocis iter. Nec sic tamen ardua coeptra relinquent,
Hermannus, solo perstabat numine fretus,
Diuini exemplum memorabile valde fauoris
Diuina ut fuerat Gropperus perfidus ira.*

Ex quibus verbis fatuus quidam persuadere mihi voluit, Gropperum sibi ipsi violentas manus attulisse: quum Beza id tantum dicere velit, Groppero Cardinalitiae dignitatis, in cuius spem erectus fuerat, cupiditatem obstitisse quo minus pro Lutherana religione sententiam libere diceret. Vir hic doctissimus, honorum & vitae satur, Deo animam reddidit Anno MDLIX. ad pedes Adriani VI. Pontificis Romae sepultus: inter alia ab historicis superioris temporis lumen & ornamentum Colonienfis Ecclesiae appellatus. Bucero quidem Archiepiscopus initio ad se vocauit, non ut in religione ab ipso aliquid disceret, sed ut paulatim eum ad suas partes traduceret: interim parum cōsiderans, quemadmodum, si quis nate imperitus alteri à fluctibus abrepto succurre velit, plerumque fit, ut ambo submergantur; sic periculum esse ne ab eo quem ad Ecclesiam trahere cupiebat, ab eodem abstrahatur. Metiri atque expendere suas vires debebat Hermannus, ut qui sciret, non ob eruditionem, sed familiae splendorem, ad summam hanc dignitatem se peruenisse.

n Vlenberg. Vir. Luth. cap. 31 num. 1. o Mes-
houius de Depositione Herman. Colon. Agrippini-
p Sleid. mendacia Vide apud Rouerum lib. 3. Rer. memo-
rab, q. In iconibus.